

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-03-11

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Nils Dexe och f.d. justitieombudsmannen Nils-Olof Berggren.

En effektivare arbetslöshetsförsäkring

Enligt en lagrådsremiss den 28 februari 2008 (Arbetsmarknadsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Stefan Lundstig, biträdd av kanslirådet Lena Ljungberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om arbetslöshetskassor

41 §

Enligt första stycket ska en arbetslöshetskassa ta ut medlemsavgifter som i förening med andra inkomster får antas täcka kassans förvaltningskostnader, betalningen av finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift samt övriga utgifter. En arbetslöshetskassa får besluta om olika medlemsavgifter för olika medlemskategorier, om det finns skäl för det.

I andra stycket föreskrivs vissa begränsningar vad gäller en arbetslöshetskassas rätt att ta ut medlemsavgifter för att täcka kostnaderna för arbetslöshetsavgiften. Lagrådet föreslår att stycket får följande lydelse:

En arbetslöshetskassa får dock inte för att täcka kostnaderna för arbetslöshetsavgiften ta ut

1. någon avgift av en medlem som är arbetslös i den mening som avses i 41 a §, eller
2. mer än 300 kronor i månaden i avgift per medlem av övriga medlemmar.

Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen

Förslaget innebär att den sekretess som för närvarande gäller enligt 7 kap. 10 § andra stycket sekretesslagen (1980:100) i ärende om arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska utvidgas till att också gälla i ärende om medlemsavgift för arbetslös medlem enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Enligt en föreslagen ändring i bilagan till sekretesslagen ska bestämmelserna i 1 kap 8 § sekretesslagen om tillämpning av tryckfrihetsförordningens bestämmelser om rätt att ta del av allmänna handlingar gälla också i nyss nämnda medlemsavgiftsärenden. Något undantag från registreringsskyldigheten enligt sekretesslagen i dessa ärenden föreslås dock inte. Ett sådant undantag gäller enligt 5 § sekretessförordningen (1980:657) för arbetslöshetskassorna när det gäller handlingar i ärenden om arbetslöshetsersättning.

Genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2002 (SFS 2001:1149, prop. 2000/01:129, bet. 2001/02:KU3) gjordes reglerna om handlingsoffentlighet och sekretess tillämpliga i ärenden om arbetslöshetsförsäkring genom ändring i bilagan till sekretesslagen. De nya reglerna skulle inte gälla i arbetslöshetskassornas handläggning av medlemskapsärenden. Detta sammanhänge med den

oklarhet som råder i frågan huruvida hanteringen av medlemskapsärenden utgör myndighetsutövning eller inte. Den frågan skulle tas upp i ett annat sammanhang (prop. 2000/01:129 s. 50). Regeringen avser inte heller i det nu aktuella lagstiftningsärendet att mera principiellt ta ställning till under vilka förutsättningar arbetslöshetskassornas hantering av medlemskapsärenden innefattar myndighetsutövning eller inte. Det räcker enligt regeringens mening att konstatera att prövning av frågan om medlemsavgift för arbetslös medlem, vilket innefattar en prövning av lagstadgade krav som ger arbetslösa rätt till en mer förmånlig behandling i avgiftshänseende, är av sådan karaktär att den måste anses innefatta myndighetsutövning.

Den i remissen intagna ståndpunkten får långtgående konsekvenser när det gäller en avgränsad del av arbetslöshetskassornas handläggning av medlemskapsärenden. För denna handläggning ska i fortsättningen gälla tryckfrihetsförordningens och sekretesslagens regler om handlingsoffentlighet, registreringskyldighet och sekretess. Den kommer också att omfattas av den tillsyn som utövas av Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern [se 2 § 3 lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän och 3 § 3 lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn]. Om handläggningen i övrigt av medlemskapsärenden inte anses utgöra myndighetsutövning berörs den inte av dessa regler.

Enligt Lagrådets mening är det mot den angivna bakgrunden tvivelaktigt om de föreslagna lagändringarna bör genomföras utan en mera ingående analys av lagstiftningens följder när det gäller ärendenas praktiska hantering.